

MỘT SỐ BIỆN PHÁP PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC ĐÁNH GIÁ GIÁO DỤC CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC TIỂU HỌC TRÌNH ĐỘ ĐẠI HỌC

Trần Thị Thảo

Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Tóm tắt: Kiểm tra, đánh giá kết quả giáo dục chính là khâu then chốt cuối cùng của quá trình dạy học. Nghiên cứu đề cập đến một số vấn đề lý luận về phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên, các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên ngành Giáo dục tiểu học. Trên cơ sở đó, nghiên cứu đề xuất một số biện pháp phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên ngành Giáo dục tiểu học.

Từ khóa: Biện pháp, phát triển, năng lực, đánh giá giáo dục, giáo dục tiểu học.

Nhận bài ngày 5.2.2021; gửi phản biện, chỉnh sửa, duyệt đăng ngày 22.2.2021

Liên hệ tác giả: Trần Thị Thảo; Email: ttthao@daihocthudo.edu.vn

1. MỞ ĐẦU

Sự biến động không ngừng của thiên nhiên và xã hội hiện nay đã và đang đòi hỏi thể hệ tương lai một nền tảng văn hóa- giáo dục vững chắc và một năng lực thích ứng cao. Bởi vậy, đổi mới phương pháp dạy học theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực người học là yêu cầu bắt buộc trong quá trình đổi mới giáo dục. Theo đó, chương trình Giáo dục phổ thông mới với mục tiêu làm thay đổi cách dạy, cách học ra đời tạo ra thách thức lớn trong công tác đào tạo giáo viên đặc biệt ở cấp tiểu học - giáo viên của cấp học nền tảng. Quan sát một cách tổng quát có thể thấy chức năng của giáo viên tiểu học rộng hơn, trong đó năng lực đánh giá giáo dục của giáo viên là một trong những năng lực nghề nghiệp đặc thù với những thay đổi theo nhiều hướng, như: Mục tiêu đánh giá khác hơn so với trước, trách nhiệm nặng hơn trong việc lựa chọn nội dung đánh giá, chuyển mạnh từ chỗ đánh giá kiến thức sang đánh giá năng lực của học sinh; sử dụng nhiều phương pháp, hình thức, công cụ đánh giá khác nhau; coi trọng hơn việc đánh giá phân hóa; thay đổi tính chất trong quan hệ thầy - trò; yêu cầu hợp tác rộng rãi và chặt chẽ hơn với các giáo viên cùng trường; thắt chặt hơn mối quan hệ với cha mẹ học sinh và cộng đồng, góp phần nâng cao chất lượng học tập của học sinh,... Do vậy, phải đổi mới cách đào tạo để phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên ngành Giáo dục tiểu học (giáo viên tiểu học trong tương lai). Về mặt giáo dục, yêu cầu này cũng hoàn toàn phù hợp đối với giáo viên tiểu học trong bối cảnh toàn cầu hóa hiện nay.

2. NỘI DUNG

2.1. Một số vấn đề về phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên

2.1.1. Đánh giá giáo dục

Thuật ngữ đối chiếu Anh - Việt: “Assessment” có nghĩa là kiểm tra, đánh giá, là quá trình thu thập thông tin hình thành những nhận định, phán đoán về kết quả công việc theo những mục tiêu, tiêu chuẩn đã đề ra, nhằm đề xuất những quyết định thích hợp để cải thiện thực trạng, điều chỉnh nâng cao chất lượng và hiệu quả công việc [4]. Đánh giá giáo dục được định nghĩa là quá trình thu thập thông tin được sử dụng để đưa ra quyết định về giáo dục người học, để cung cấp thông tin phản hồi cho người học về sự tiến bộ của bản thân, điểm mạnh và điểm yếu, để đánh giá hiệu quả giảng dạy, đánh giá toàn bộ chương trình đào tạo và hoạch định chính sách. [5]

2.1.2. Năng lực đánh giá giáo dục

Trong Từ điển giáo dục học, *năng lực là khả năng được hình thành và phát triển, cho phép con người đạt được thành công trong một hoạt động thể lực, trí lực hoặc nghề nghiệp. Năng lực được thể hiện vào khả năng thi hành một hoạt động, thực hiện một nhiệm vụ* [1]. Theo tài liệu hội thảo chương trình giáo dục phổ thông (GDPT) tổng thể trong chương trình GDPT mới của Bộ Giáo dục và Đào tạo xếp năng lực vào phạm trù hoạt động và giải thích: năng lực là sự huy động tổng hợp các kiến thức, kỹ năng và các thuộc tính cá nhân khác như hứng thú, niềm tin, ý chí,... để thực hiện một loại công việc trong một bối cảnh nhất định. Theo đó, có thể hiểu năng lực đánh giá giáo dục là sự huy động tổng hoà các yếu tố nhận thức (kiến thức, kỹ năng) về đánh giá giáo dục, các yếu tố phi nhận thức (thái độ, niềm tin, xúc cảm,...) trong đánh giá giúp giáo viên có thể đánh giá được đầy đủ, khách quan năng lực học tập của học sinh.

2.1.3. Phát triển năng lực đánh giá giáo dục

Phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên ở đây có thể hiểu là quá trình biến đổi, tăng tiến tổng hoà các yếu tố nhận thức (kiến thức, kỹ năng) về đánh giá giáo dục, các yếu tố phi nhận thức (thái độ, niềm tin, xúc cảm,...) trong đánh giá từ vùng phát triển hiện tại đến vùng phát triển gần nhất, đồng thời hình thành vùng phát triển gần kề tiếp, đáp ứng được mục tiêu, nhiệm vụ đào tạo đề ra.

2.1.4. Cấu trúc của năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên

Xét về mặt khái niệm, năng lực là tổng hòa các yếu tố nhận thức (kiến thức, kỹ năng) và các yếu tố phi nhận thức (thái độ, niềm tin, xúc cảm, động cơ). Để hình thành và phát triển năng lực trong dạy học, năng lực được phân chia thành các thành tố. Mỗi thành tố chính là một kỹ năng thực hiện; mỗi kỹ năng được thể hiện bởi các hành vi, mỗi hành vi có thể được thể hiện ở nhiều mức hành động khác nhau. Chính ở cấu trúc như vậy, người ta mới có thể rèn luyện, đo lường và đánh giá năng lực được. Như vậy, năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên được xem xét ở 3 thành phần chính sau: Các hợp phần của năng lực (*Components of competency*): Là lĩnh vực chuyên môn (*domain*) về đánh giá giáo dục - thể hiện khả năng

tiềm ẩn của sinh viên. Mỗi hợp phần là mô tả khái quát của một hay nhiều hoạt động và điều kiện hoạt động trong đánh giá; Các thành tố của năng lực (*Element of competency*): Là các kỹ năng đánh giá giáo dục cơ bản, kết hợp với nhau tạo nên mỗi hợp phần, thường được bắt đầu với động từ mô tả rõ ràng giá trị của hoạt động đánh giá; Tiêu chí thực hiện (*Performance criteria*): chỉ rõ yêu cầu cần thực hiện của mỗi thành tố, gọi là chỉ số hành vi (*behavioral indicator*) và mức độ thành thạo ở mỗi yêu cầu đó, gọi là tiêu chí chất lượng (*quality criteria*).

2.1.5. Chuẩn năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên trước khi tốt nghiệp và đường phát triển năng lực

Chuẩn năng lực đánh giá giáo dục trong đào tạo sinh viên (giáo viên tương lai) cần quan tâm tới việc hình thành và phát triển cho sinh viên năng lực đánh giá giáo dục và năng lực này được cấu thành bởi 6 thành tố/ kỹ năng sau: (A) Lập kế hoạch đánh giá; (B) Lựa chọn và phát triển công cụ đánh giá; (C) Thực hiện đánh giá và xử lý, phân tích kết quả đánh giá; (D) Sử dụng kết quả đánh giá; (E) Thông báo và phản hồi kết quả đánh giá; (F) Nghiên cứu về khoa học đánh giá kết quả giáo dục. Đường phát triển năng lực đánh giá giáo dục: gồm 5 mức độ:

Bảng 1. Các mức độ phát triển năng lực đánh giá giáo dục

Mức độ	Mô tả chi tiết
Mức E:	Chuyên gia Phải biết làm gì trong những tình huống được giao và thường xuyên tìm kiếm những cách thức giải quyết tình huống hiệu quả.
Mức D:	Thành thạo Đức kết nhiều kinh nghiệm trong đánh giá, trách nhiệm gia tăng cùng với kinh nghiệm.
Mức C:	Có tay nghề Hành động phù hợp với nhiều tính huống đánh giá, hiểu được trách nhiệm của cá nhân, chủ động đưa ra quyết định.
Mức B:	Khởi nghiệp Nhận diện tình huống và có thể giải quyết tình huống dựa trên nguyên tắc (lý luận) là chủ yếu, khá cứng nhắc và chủ quan.
Mức A:	Tập sự Thực hiện nhiệm vụ dựa trên nguyên tắc lý thuyết, chưa gắn với bối cảnh và tình huống thực tế, chưa ý thức rõ ràng về trách nhiệm.

Nghiên cứu sử dụng đường phát triển năng lực đánh giá giáo dục trên. Tuy nhiên, sinh viên sư phạm – là người chưa có nghề và được đào tạo chính quy thì việc sử dụng đường phát triển năng lực trên có thể phù hợp từ mức 1 (tập sự) đến mức 2 (khởi nghiệp).

2.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên ngành Giáo dục tiểu học

2.2.1. Các yếu tố khách quan

- Ảnh hưởng từ giảng viên: Giảng viên là yếu tố ảnh hưởng rất lớn đến chất lượng GD&ĐT cũng như sự phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên bởi họ là người trực tiếp tiến hành quá trình giảng dạy, giúp sinh viên học tập và rèn luyện các phẩm chất và năng lực nghề nghiệp nói chung. Họ cũng chính là những người hơn ai hết hiểu được những khó khăn của sinh viên, ưu nhược điểm của sinh viên, giúp sinh viên làm quen, thích ứng với hoàn cảnh sống mới ở trường chuyên nghiệp.

- Nội dung, chương trình, phương pháp và hình thức tổ chức dạy học, giáo dục ở các trường sư phạm: Đây là những yếu tố ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng đào tạo nghề nói chung và năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên nói riêng. Việc thực hiện nội dung, phương pháp và hình thức tổ chức dạy học hợp lý, phù hợp với trình độ nhận thức, kích thích hứng thú học tập, củng cố lòng yêu nghề, tạo điều kiện cho sinh viên phát triển năng lực đánh giá giáo dục qua các học phần trong chương trình đào tạo giáo viên tiểu học. Từ đó, sinh viên sẽ thể hiện và phát triển được năng lực đánh giá giáo dục của bản thân.

- Học phần “Đánh giá trong giáo dục tiểu học”: Đây là học phần có ý nghĩa quyết định trong việc phát triển năng lực chuyên biệt (năng lực đánh giá giáo dục) cho sinh viên, cung cấp cho sinh viên kiến thức, kỹ năng, năng lực về đánh giá kết quả giáo dục của học sinh tiểu học để sinh viên có thể vận dụng vào trong học tập các học phần khác. Đây được coi là học phần đặc thù, liên quan đến nghề nghiệp của sinh viên khi ra trường. Do đó, hiệu quả của học phần này có ý nghĩa rất lớn đối với quá trình đào tạo sinh viên ngành Giáo dục tiểu học.

- Mức độ tham gia vào các hoạt động ở trường tiểu học: Hoạt động ở trường tiểu học, gồm: các quá trình kiến tập, thực tập, thực tế và thực hành môn học. Nhờ việc tham gia vào các hoạt động ở trường tiểu học, sinh viên hiểu rõ hơn lý thuyết, có cơ hội so sánh và áp dụng lý thuyết vào thực tiễn, linh hoạt trong tư duy khi vận dụng những điều đã học trên giảng đường vào thực tế ở trường tiểu học. Điều này giúp cho quá trình hình thành và phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên trở nên dễ dàng hơn.

- Sự hợp tác của bạn bè: Trong quá trình học tập và rèn luyện để hình thành và phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên đòi hỏi có sự hợp tác, chia sẻ, thảo luận,... Có như vậy, quá trình hình thành và phát triển năng lực này mới trở nên dễ dàng ở mỗi sinh viên.

2.2.2. Các yếu tố chủ quan

Về phía giảng viên: Nhận thức về sự cần thiết phải phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên của giảng viên. Đây là điều kiện đầu tiên, có tác động rất lớn đến kết quả dạy học theo hướng phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên Đại học ngành Giáo dục tiểu học. Nhận thức của giảng viên quyết định đến việc xác định mục tiêu, nội dung, phương pháp, kỹ thuật dạy học,... Do đó, từ ban đầu, giảng viên phải có ý thức, trách nhiệm trong việc thiết kế kế hoạch dạy học phù hợp nhằm phát triển năng lực đánh giá cho sinh viên; Khả năng áp dụng các phương pháp, kỹ thuật dạy học: yếu tố sáng tạo của giảng viên trong thiết lập các mối quan hệ đa dạng giữa sinh viên - sinh viên, giảng viên giảng viên - sinh viên, sinh viên - tài liệu học tập,... thông qua các phương pháp, kỹ thuật dạy học đóng vai trò quan trọng trong quá trình dạy học hình thành và phát triển năng lực cho sinh viên. Do đó, việc hướng dẫn, bồi dưỡng các kỹ năng vận dụng linh hoạt, sáng tạo các phương pháp dạy học tích cực và các kỹ thuật dạy học phù hợp với điều kiện, hoàn cảnh và nhiệm vụ học tập nhất định đặc biệt cần thiết.

Về phía sinh viên: Ý thức của bản thân sinh viên về năng lực đánh giá giáo dục: Để hình thành và phát triển năng lực đánh giá giáo dục, sinh viên cần nhận thức được tầm quan trọng

của vấn đề đánh giá kết quả giáo dục học sinh. Điều này thể hiện trong quá trình đánh giá kết quả giáo dục về: kiến thức, kỹ năng, năng lực của người sinh viên (giáo viên tiểu học tương lai), có tình cảm với học sinh, nỗ lực cố gắng, sẵn sàng thay đổi hành vi ứng xử, thay đổi bản thân để đáp ứng yêu cầu đổi mới vấn đề đánh giá kết quả giáo dục của học sinh, giúp học sinh tiến bộ. Tất cả những yếu tố này chính là nội lực cơ bản để sinh viên phát triển năng lực đánh giá giáo dục; Động cơ, lý tưởng, hứng thú trong quá trình học tập: Việc xác định động cơ học tập, rèn luyện đúng đắn, có lý tưởng, có hứng thú với nghề giáo viên tiểu học cũng là một trong những yếu tố quan trọng ảnh hưởng đến sự phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên. Nếu sinh viên có động cơ tích cực trong học tập, rèn luyện thì quá trình hình thành và phát triển năng lực đánh giá giáo dục sẽ dễ dàng hơn; Kiến thức, kỹ năng, năng lực hiện có ở sinh viên: Đối với sinh viên Đại học ngành Giáo dục tiểu học khi vào trường đã có những kiến thức, kỹ năng, năng lực nhất định, điều đó sẽ ảnh hưởng đến quá trình học tập, rèn luyện để phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên.

2.3. Một số biện pháp phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên ngành Giáo dục tiểu học thông qua thiết kế các nhiệm vụ học tập

2.3.1. Điều chỉnh, hoàn thiện chuẩn năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên đại học ngành giáo dục tiểu học trước khi tốt nghiệp

* *Mục đích của biện pháp:* Giúp sinh viên biết rõ mình phải học gì và làm được những gì để đáp ứng nhiệm vụ đánh giá học sinh ở trường tiểu học. Từ đó, sinh viên biết xây dựng được kế hoạch học tập và rèn luyện cho bản thân khi học tập ở trường.

* *Cách thực hiện biện pháp:* Điều chỉnh chuẩn năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên dựa trên các cách tiếp cận khác nhau: Xem xét tất cả các yếu tố và hoạt động của giáo viên tiểu học trong đánh giá giáo dục của học sinh theo chức năng và nhiệm vụ được quy định bởi Luật Giáo dục (2005), Chuẩn nghề nghiệp giáo viên tiểu học, Quy định về đánh giá học sinh tiểu học và các quy định hiện hành (tiếp cận hệ thống); phân tích quy trình thực hiện đánh giá giáo dục để tạo mô hình cấu trúc năng lực đánh giá giáo dục, thiết lập các tiêu chí chất lượng của các chỉ số hành vi trong đào tạo giáo viên tiểu học (tiếp cận phân tích quy trình thực hiện đánh giá giáo dục và chức năng của giáo viên tiểu học trong đánh giá); xem xét hoạt động của giáo viên tiểu học và hoạt động đánh giá học sinh trong sự đa dạng và phức tạp (tiếp cận mô hình hoạt động); xây dựng quy trình thiết kế chuẩn năng lực cho sinh viên ngành Giáo dục tiểu học trước khi ra trường gồm 4 bước: Bước 1: Phác thảo đường phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên, bước này thực hiện chủ yếu bằng phương pháp chuyên gia, gồm: xác định khái niệm năng lực (biến ẩn), xác định các kỹ năng thành phần/ thành tố, xây dựng chỉ số hành vi, xây dựng tiêu chí chất lượng và phác thảo đường phát triển năng lực; Bước 2: Thiết kế các nhiệm vụ/ câu hỏi đo lường; Bước 3: Đo nghiệm trên thực tiễn và định cỡ, phân tích kết quả đo nghiệm (bước này thực hiện bằng phương pháp thực nghiệm); Bước 4: Điều chỉnh và khái quát hóa đường phát triển năng lực; xác định chuẩn đánh giá (chỉ rõ mức dưới, đạt và vượt yêu cầu).

2.3.2. Xác định nội dung dạy học học phần “Đánh giá trong giáo dục tiểu học” để phát triển

năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên

* *Mục đích của biện pháp:* Giúp nội dung dạy học trong học phần “*Đánh giá trong giáo dục tiểu học*” đáp ứng với yêu cầu thực tiễn ở các trường tiểu học; tạo điều kiện thuận lợi cho sinh viên xác định các thành phần cơ bản về kiến thức, kỹ năng, năng lực trong quá trình học tập.

* *Cách thực hiện biện pháp:* Biên soạn và công bố đề cương chi tiết học phần đảm bảo 8 nội dung sau: (1) Những thông tin chung: Tên học phần “*Đánh giá trong giáo dục tiểu học*” viết bằng tiếng Việt và tiếng Anh; mã số học phần, số tín chỉ học phần, số tiết và điều kiện tiên quyết theo quy định trong chương trình đào tạo ngành đại học Giáo dục tiểu học. (2) Mục tiêu học phần: Bao gồm các mục tiêu về kiến thức, kỹ năng, thái độ và năng lực chung, NL chuyên biệt. (3) Mô tả tóm tắt nội dung học phần: được tóm tắt khoảng 150 từ, trình bày ngắn gọn về vai trò, vị trí của học phần “*Đánh giá trong giáo dục tiểu học*” và quan hệ với các môn học khác trong chương trình đào tạo giáo viên tiểu học. (4) Cấu trúc học phần, gồm 2 phần lý thuyết và thực hành: Nêu được nội dung chi tiết của học phần theo chương, mục, tiểu mục hoặc modul, tiểu modul, chủ đề của học phần, thời gian dạy học cho mỗi nội dung trên và các nội dung cần thảo luận, thực hành. (5) Hình thức tổ chức dạy học: Đây là thông tin rất quan trọng đối với giảng viên, sinh viên và người quản lý. Do đặc thù của hình thức tổ chức dạy học theo học chế tín chỉ, mỗi nội dung kiến thức đều được tổ chức dưới các hình thức chủ yếu là: lý thuyết, thảo luận, thực hành, hoạt động theo nhóm và tự học, tự nghiên cứu. (6) Nhiệm vụ của sinh viên: Đây là những yêu cầu của giảng viên đối với sinh viên trong quá trình học tập. (7) Cách đánh giá sinh viên: Thực hiện theo quy chế đào tạo của Bộ GD&ĐT gồm bài tập nhóm, điểm kiểm tra giữa kỳ, điểm thi kết thúc học phần và điểm thực hành môn học. (8) Những tài liệu học tập: Ít nhất trong đề cương chi tiết học phần có tối thiểu là 3 tài liệu bắt buộc liên quan đến vấn đề đánh giá giáo dục tiểu học và các tài liệu tham khảo xác định cho từng nội dung học phần. Có thể xây dựng nội dung dạy học của học phần bằng các modul, tiểu modul theo các chủ đề khác nhau đảm bảo phát triển các thành tố của năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên.

2.3.3. Thiết kế các nhiệm vụ học tập như là một phương pháp dạy học để phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên

* *Mục đích của biện pháp:* xây dựng các nội dung hoạt động cho sinh viên trong quá trình học tập bằng cách tăng dần độ khó nhằm củng cố kiến thức, hình thành kỹ năng và năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên.

* *Cách thực hiện biện pháp:* Có thể thiết kế các nhiệm vụ học tập nhằm phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên dựa vào hoạt động tương tác (thảo luận nhóm) giữa sinh viên với sinh viên theo 4 mức độ tăng dần độ khó, như sau:

- Mức độ 1: Nhiệm vụ học tập được thiết kế tương đối đơn giản để sinh viên chia sẻ những hiểu biết, kinh nghiệm của mình về nội dung bài học mới. Thời gian diễn ra hoạt động học tập khoảng 10 đến 15 phút, thường tiến hành vào đầu giờ học lý thuyết với hình thức thảo luận nhóm nhỏ (2 đến 3 sinh viên/ 1 nhóm).

- Mức độ 2: Thiết kế các nhiệm vụ học tập để sinh viên tiếp nhận kiến thức, kỹ năng bài học mới, sinh viên thực hiện các hoạt động bằng cách đọc thông tin cơ bản về nội dung bài học và đối chiếu những điều đã diễn giải với thông tin đã nắm được. Thời gian diễn ra hoạt động tùy thuộc vào nội dung bài học, được tiến hành chủ yếu sau hoạt động ở mức 1. Việc thảo luận được chia thành các nhóm nhỏ (2 đến 3 sinh viên/ 1 nhóm hoặc duy trì nhóm ở mức 1).

- Mức độ 3: Nhiệm vụ học tập được thiết kế để sinh viên vận dụng các kiến thức, kỹ năng đã học vào việc giải quyết các nhiệm vụ (bài tập) cụ thể từ đó khắc sâu kiến thức đã học. Nhiệm vụ được thực hiện với độ khó khác nhau, nhiều quan điểm, nhiều phương án trong đánh giá giáo dục của học sinh được giải quyết theo các hướng khác nhau. Sinh viên phải có tư duy sáng tạo, khả năng phân tích, tổng hợp thì mới hoàn thành nhiệm vụ. Hoạt động này được tiến hành trong quá trình tổ chức dạy học, khi sinh viên đã tiếp thu được kiến thức, kỹ năng bài học mới; quy mô chia nhóm nên từ 4 đến 6 sinh viên/ 1 nhóm, thời gian thực hiện tùy thuộc vào nội dung bài học, cho SV được chuẩn bị nội dung trước khi lên lớp.

- Mức độ 4: Thiết kế các nhiệm vụ học tập với yêu cầu cao, vượt ra ngoài phạm vi lớp học, đòi hỏi sinh viên phải biết phân chia nhiệm vụ, lập kế hoạch nghiên cứu, thu thập, phân tích, tổng hợp các số liệu thu được và thống nhất để hoàn thành nhiệm vụ. Ở mức độ này các nhiệm vụ học tập được giảng viên lựa chọn thường là có liên hệ trực tiếp đến hoạt động đánh giá ở trường tiểu học. Thời gian thực hiện tương đối dài (2 đến 3 tháng), tiến hành vào cuối học phần, quy mô nhóm từ 5-6 sinh viên/ 1 nhóm.

2.3.4. Đánh giá kết quả học tập đối với sinh viên theo khung đánh giá năng lực

Theo cách tiếp cận tham chiếu cá nhân

* *Mục đích của biện pháp:* Đánh giá được năng lực đánh giá giáo dục đối với từng sinh viên trong lớp, đảm bảo tính công bằng, khách quan và tính cá biệt hóa sinh viên trong lớp; thúc đẩy sinh viên hành động theo các thông tin phản hồi, tự học và tự đánh giá, góp phần nâng cao động lực học khi sinh viên nhìn thấy sự tiến bộ của bản thân về kiến thức, kỹ năng và năng lực đánh giá giáo dục.

* *Cách thực hiện biện pháp:* Trong quá trình dạy học, giảng viên sử dụng nhiều loại công cụ đánh giá khác nhau, như: bài trình bày miệng, test viết, nhiệm vụ/ bài tập tình huống, bài tập lớn, phiếu quan sát, ghi chép thông tin, hồ sơ, sản phẩm yêu cầu sinh viên tạo ra,... Trong đó, giảng viên nên chú trọng đến phiếu quan sát và nhiệm vụ/ bài tập tình huống, hồ sơ học tập của sinh viên. Giảng viên nên khai thác tốt thế mạnh của từng nhiệm vụ/ câu hỏi để xác định những điểm yếu của sinh viên, từ đó có kế hoạch dạy phù hợp. Kết quả học tập của sinh viên được thể hiện, như:

- Số điểm cần đạt (chẳng hạn: 5 điểm);
- Tỷ lệ % sinh viên đạt từ điểm trung bình trở lên;
- Có/ không thành tố/ kỹ năng về năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên.

Theo cách tiếp cận tham chiếu tiêu chí

* *Mục đích của biện pháp*: giải thích thành tích học tập của sinh viên theo mức độ thực hiện hành vi thông qua các nhiệm vụ đã hoàn thành; giúp sinh viên khẳng định được mình đã học được những gì và đạt thành tích tốt như thế nào so với kiến thức, kỹ năng cụ thể được quy định trong chuẩn năng lực; xác định được vùng phát triển hiện tại của sinh viên để thiết lập kế hoạch can thiệp sư phạm trong quá trình giảng dạy trên lớp, nhằm hỗ trợ sinh viên có thể chuyển sang vùng phát triển gần theo các mức độ của chuẩn năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên đã được xây dựng.

* *Cách thực hiện biện pháp*:

Căn cứ vào các thành tố, chỉ số hành vi của năng lực đánh giá kết quả học tập cho sinh viên và mục tiêu, nội dung, kế hoạch dạy học của học phần “*Đánh giá trong giáo dục tiểu học*” để giảng viên chọn nội dung thiết kế đề kiểm tra.

Rubric đề kiểm tra được thiết kế dựa trên bảng các chỉ số hành vi của năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên (lưu ý: việc giải thích theo tiêu chí (thành tố, chỉ số hành vi) về thực chất là khái quát hóa ý tưởng - chuyển từ bài kiểm tra chủ yếu đo lường một nhiệm vụ nhận thức sang mô phỏng hoạt động thực tiễn với các điều kiện giả định). Đề kiểm tra phải đảm bảo 02 yêu cầu:

- + Bài kiểm tra phải được thiết kế theo quy trình chuẩn hóa;
- + Bài kiểm tra phải phân biệt rõ ràng, hiệu quả các mức phát triển khác nhau.

Kết quả đánh giá năng lực đánh giá giáo dục đối với sinh viên được giải thích theo cách kết hợp cả điểm số chuẩn, tiêu chí và chuẩn năng lực. Vận dụng lý thuyết IRT để thông báo/ giải thích mức độ năng lực đánh giá giáo dục của sinh viên/ nhóm sinh viên dựa theo đường phát triển năng lực.

+ Dựa trên mô hình Rash về năng lực của sinh viên và độ khó nhiệm vụ, phía bên trái hình là thang logit dao động từ -1 đến 1, tiếp theo là ước tính năng lực của sinh viên thuộc mẫu, được ký hiệu bởi “x” và cuối cùng là ước tính độ khó của các nhiệm vụ/ câu hỏi của bài kiểm tra. Nếu sinh viên “x” có vị trí ngang bằng, thấp hơn, hoặc cao hơn một câu hỏi thì “x” có xác suất trả lời đúng câu hỏi đó lần lượt là 50%, hoặc ít hơn hoặc cao hơn 50%.

+ Căn cứ vào độ khó câu hỏi/ nhiệm vụ để xác định từng nhóm câu hỏi/ nhiệm vụ thuộc mức độ phát triển nào. Căn cứ vào vị trí của sinh viên trên hình để xác định một sinh viên bất kỳ thuộc mức phát triển nào của năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên.

3. KẾT LUẬN

Kiểm tra, đánh giá kết quả giáo dục chính là khâu then chốt cuối cùng của quá trình dạy học. Đây là khâu quan trọng, tác động lớn đến quá trình nâng cao chất lượng đào tạo. Hoạt động đánh giá giáo dục nếu khách quan, nghiêm túc, đúng cách, đúng hướng sẽ là động lực mạnh mẽ khích lệ sự vươn lên trong học tập, thúc đẩy sự tìm tòi sáng tạo không ngừng ở người học. Để phát triển năng lực đánh giá giáo dục cho sinh viên đòi hỏi sinh viên phải có những kiến thức về đánh giá giáo dục ở tiểu học, có các kỹ năng, thái độ, động cơ, tình cảm... trong thực hiện đánh giá giáo dục của học sinh tiểu học. Ngoài ra, để phát triển năng lực

đánh giá giáo dục cho sinh viên cũng cần đặc biệt quan tâm đến việc tạo môi trường học tập và rèn luyện cho sinh viên.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bùi Hiền và các tác giả, *Từ điển giáo dục học*, Nxb. Từ điển bách khoa.
2. Dương Thu Mai (2013), Đề xuất chuẩn năng lực kiểm tra, đánh giá cho cử nhân Sư phạm tại các trường ĐHSP, *Báo cáo Hội thảo chương trình READ*, TP Hồ Chí Minh.
3. Nguyễn Đức Minh (chủ biên) (2015), *Đổi mới đánh giá kết quả giáo dục học sinh tiểu học*, Nxb. Giáo dục.
4. Bùi Ý (2002), *Từ điển Việt - Anh*, Nxb. Văn hóa - Thông tin.
5. American Federation of Teachers, National Council on Measurement in Education and National Education Association (1990), *Standards for Teacher Competence in Educational Assessment of Students*, Washington, DC.

SOME MEASURES TO DEVELOP EDUCATIONAL EVALUATION CAPACITY FOR UNDERGRADUATE STUDENTS IN PRIMARY EDUCATION

Abstract: Examining and evaluating educational results are the last key stage of the teaching process. The study mentions a number of theoretical issues about the development of educational evaluation capacity for students and some factors affecting the development of educational evaluation capacity for students in Primary Education. Accordingly, the study proposes a number of measures to develop the educational evaluation capacity for students in Primary Education.

Keywords: Measures, development, capacity, educational evaluation, primary education.